

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט–2019

הצעת חוק זו היא מיזוג של שלוש הצעות חוק:

1. הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 124) (עבירות המתה), התשע"ו-2015, מטעם הממשלה – נדונה בכנסת בקריאה הראשונה ביום א' בשבט התשע"ו (11 בינואר 2016), והועברה לוועדת החוקה חוק ומשפט.
2. הצעת חוק העונשין (תיקון – עבירות המתה ורשלנות), התשע"ו-2015, מטעם חבר הכנסת – נדונה בכנסת בדיון המוקדם ביום א' בשבט התשע"ו (11 בינואר 2016), והועברה לוועדת החוקה חוק ומשפט.
3. הצעת חוק העונשין (תיקון – עבירת רצח), התשע"ה-2015, מטעם חבר הכנסת נדונה בכנסת בדיון המוקדם ביום כ"ט בחשוון התשע"ו (11 בנובמבר 2015), והועברה לוועדת החוקה חוק ומשפט.

בהתאם להוראות סעיף 84(ד) לתקנון הכנסת, החליטה ועדת הכנסת לאשר את מיזוגן והבאתן של הצעות החוק כהצעת חוק אחת לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.

ביום י"ב בתמוז התשע"ו (18 ביולי 2016) החליטה הכנסת, בהתאם להוראות סעיף 84(ב) לתקנון הכנסת, לאשר את החלטת הוועדה לפצל את הצעת החוק להצעות חוק נפרדות כך שהחלק הראשון מההצעה יכלול את סעיף 1 והחלק השני יכלול את יתר הסעיפים.

ביום כ"ג בטבת התשע"ט (31 בדצמבר 2018) החליטה הכנסת, בהתאם להוראות סעיף 84(ב) לתקנון הכנסת, לאשר את החלטת הוועדה לפצל את הצעת החוק הכוללת את החלק השני כאמור להצעות חוק נפרדות כך שהחלק הראשון מההצעה יכלול את סעיפים 2 עד 6, 12, 13 ו-15 עד 31 והחלק השני יכלול את יתר הסעיפים.

הצעת החוק, הכוללת את החלק הראשון, מוגשת – ללא הסתייגויות – לקריאה השנייה ולקריאה השלישית ביום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019).

להצעת החוק הוגשו בקשות רשות דיבור.

יוזמי הצעות החוק הפרטיות: חברי הכנסת ניסן סלומינסקי, מיקי

רוזנטל

הצעת חוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית

מספר פנימי: 571383-1161

נספח מס' מ-972/א'

(פ/1499/20; פ/2321/20)

חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט–2019

1. תיקון סעיף 35א
בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 35א(ב), במקום פסקה (1) יבוא:
" (1) עבירת רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א;".
2. ביטול סעיף 298
סעיף 298 לחוק העיקרי – בטל.
3. תיקון סעיף 300
בסעיף 300 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
" (א) הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם, דינו – מאסר עולם."
4. ביטול סעיפים 300א ו-301
סעיפים 300א ו-301 לחוק העיקרי – בטלים.
5. הוספת סעיפים 301א עד 301ג
לפני סעיף 302 לחוק העיקרי יבוא:
"רצח בנסיבות 301א. (א) הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם מחמירות באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו – מאסר עולם ועונש זה בלבד:
(1) המעשה נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית;

¹ ס"ח התשל"ז עמ' 226; התשע"ט, עמ' 74.

(2) המעשה נעשה במטרה לאפשר ביצוע עבירה אחרת או להקל את ביצועה, או במטרה להסתיר ביצועה של עבירה אחרת, או לאפשר הימלטות מן הדין לאחר ביצוע העבירה האחרת; לעניין זה, "עבירה אחרת" – עבירה שעונשה שבע שנות מאסר או יותר;

(3) הקורבן היה עד במשפט פלילי או היה צפוי למסור עדות במשפט פלילי או שופט במשפט פלילי והמעשה נעשה במטרה למנוע או להכשיל חקירה או הליך משפטי;

(4) המעשה נעשה מתוך מניע של גזענות או עוינות כלפי ציבור, כאמור בסעיף 144ו;

(5) המעשה נעשה כפעולה עונשית במטרה להטיל מרות או מורא ולכפות אורחות התנהגות על ציבור;

(6) הקורבן הוא בן זוגו והמעשה נעשה לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת בו, גופנית או נפשית;

(7) המעשה נעשה באכזריות מיוחדת, או תוך התעללות גופנית או נפשית בקורבן;

(8) הקורבן הוא חסר ישע, קטין שטרם מלאו לו 14 שנים או קטין שעובר העבירה אחראי עליו; בפסקה זו, "חסר ישע" – כהגדרתו בסעיף 368א, ו"אחראי" – אחראי על קטין או חסר ישע" כהגדרתו בסעיף האמור.

(9) המעשה בוצע תוך יצירת סכנה ממשית לחייו של אדם אחר נוסף על הקורבן;

(10) המעשה הוא מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016;

(11) המעשה בוצע במסגרת פעילותו של ארגון פשיעה או ארגון טרור ולשם קידום מטרות אותו ארגון; בפסקה זו –

"ארגון פשיעה" – כהגדרתו בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003²;

"ארגון טרור" – ארגון טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016, וכן ארגון טרור מוכרז כהגדרתו בחוק האמור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), התקיימה נסיבה מחמירה כאמור באותו סעיף קטן, אך מצא בית המשפט, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, כי מתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלהן המעשה אינו מבטא דרגת אשמה חמורה במיוחד, רשאי הוא להרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיף 300.

המתה בנסיבות של 301ב. (א) על אף האמור בסעיפים 300 ו-301א, הגורם אחריות מופחתת בכוונה או באדישות למותו של אדם והמעשה נעשה כשהנאשם היה נתון במצב של מצוקה נפשית קשה, עקב התעללות חמורה ומתמשכת בו או בבן משפחתו, בידי מי שהנאשם גרם למותו, דינו – מאסר חמש עשרה שנים.

(ב) על אף האמור בסעיפים 300 ו-301א, הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו – מאסר עשרים שנים:

(1) המעשה בוצע בתכוף לאחר התגרות כלפי הנאשם ובתגובה לאותה התגרות, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

² ס"ח התשס"ג, עמ' 502.

(א) בעקבות ההתגרות הנאשם
התקשה במידה ניכרת לשלוט
בעצמו;

(ב) יש בקושי האמור בפסקה (1)
כדי למתן את אשמתו של הנאשם,
בשים לב למכלול נסיבות העניין;

(2) המעשה נעשה במצב שבו, בשל
הפרעה נפשית חמורה או בשל ליקוי בכושרו
השכלי, הוגבלה יכולתו של הנאשם במידה
ניכרת, אך לא עד כדי חוסר יכולת של ממש
כאמור בסעיף 34ח –

(א) להבין את אשר הוא עושה או
את הפסול שבמעשהו; או

(ב) להימנע מעשיית המעשה;

(3) המעשה נעשה במצב שבו מעשהו של
הנאשם חרג במידה מועטה מתחולת סייג
לאחריות לפי סעיפים 34י, 34יא או 34יב,
ויש בנסיבות העניין כדי למתן את אשמתו.

(ג) על אף האמור בסעיפים 300 ו-301א, מי
שגרם למותו של אדם ורואים אותו כמי שעשה את
המעשה באדישות לפי סעיפים 34א(א)(1), 34ט(ב)
או 34יד(ב) רישה, דינו – מאסר עשרים שנים.

המתה בקלות דעת 301ג. הגורם למותו של אדם בקלות דעת, דינו – מאסר
שתים עשרה שנים.

6. ביטול סעיף 307 . סעיף 307 לחוק העיקרי – בטל.

7. תיקון סעיף 308 . בסעיף 308 לחוק העיקרי, הסיפה החל במילים "בין שנשם" – תימחק.

8. הוספת סעיף 311א . אחרי סעיף 311 לחוק העיקרי יבוא:

"מאסר עולם על אף הוראות סעיף 41, בעבירה לפי סימן זה שאינו עונש חובה שדינה מאסר עולם ולא נקבע שהוא עונש חובה, רשאי בית המשפט להטיל מאסר עולם לתקופה בלתי קצובה או מאסר לתקופה שלא תעלה על שלושים שנים."

9. תיקון פקודת התעבורה
בפקודת התעבורה³, בסעיף 40א(א)(1), במקום "לפי סעיף 298" יבוא "לפי סעיף 301ג".
10. תיקון חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם
בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951⁴, בסעיף 2א(ב)(2), במקום "עבירת רצח, הריגה" יבוא "עבירה לפי סעיפים 300 עד 301ג לחוק העונשין, התשל"ז-1977".
11. תיקון חוק ההסגרה
בחוק ההסגרה, התשי"ד-1954⁵, בסעיף 2ב(ב)(2), במקום "רצח, הריגה" יבוא "רצח, רצח בנסיבות מחמירות, המתה בנסיבות של אחריות מופחתת, המתה בקלות דעת".
12. תיקון חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים)
בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955⁶, בתוספת, בפרט (ז), ברישה, במקום "300, 298" יבוא "300 עד 301ג".
13. תיקון חוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים)
בחוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), התשי"ח-1957⁷, בתוספת, בפרט (א), במקום "300, 298" יבוא "300 עד 301ג".
14. תיקון חוק שירות המדינה (משמעת)
בחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963⁸, בסעיף 47(א)(5), בהגדרה "עבירת מין או אלימות חמורה", במקום "300, 298" יבוא "300 עד 301ג".
15. תיקון חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול)
בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971⁹, בסעיף 25(ו), במקום "בעבירה לפי סעיפים 300, 298" לחוק העונשין יבוא "בעבירה לפי סעיפים 300 עד 301ב".

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התעש"ט, עמ' 40.

⁴ ס"ח התשי"א, עמ' 228; התשע"ו, עמ' 346.

⁵ ס"ח התשי"ד, עמ' 174; התשס"א, עמ' 384.

⁶ ס"ח התשט"ו, עמ' 96; התשע"ז, 1106.

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 16; התשע"ז, עמ' 1108.

⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50; התשע"ח, עמ' 906.

⁹ ס"ח התשל"א, עמ' 134; התשע"ו, עמ' 1188.

16. תיקון חוק האזנת סתר
בחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979¹⁰, בסעיף 9א(א)(2), במקום "עבירת רצח, הריגה" יבוא "עבירה לפי סעיפים 300 עד 301 לחוק העונשין, התשל"ז-1977".
17. תיקון חוק סדר הדין הפלילי
בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹¹ –
(1) בסעיף 62א(א), בהגדרה "עבירת מין או אלימות", במקום "307, 305" יבוא "305";
(2) בסעיף 187(ז), בהגדרה "עבירת אלימות שגרמה למותו של אדם" במקום "300, 298" יבוא "300, 301, 301א, 301ב, 301ג".
18. תיקון חוק בתי המשפט
בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹², בתוספת הראשונה, בחלק א', בפרט 1, במקום "298" יבוא "301ב(ג); 301ג".
19. תיקון חוק הביטוח הלאומי
בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹³, בסעיף 326(ב), אחרי "בשל עבירה" יבוא "לפי סעיף 301א(א)(10) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או לפי סעיף 301א(א)(11) לחוק האמור במסגרת פעילותו של ארגון טרור או", ואחרי "סעיף 300 לחוק העונשין, התשל"ז-1977" יבוא "כנוסחו ערב תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019".
20. תיקון חוק סדר הדין הפלילי
בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996¹⁴ –
(סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי)
(1) בסעיף 12(א), במקום "בעבירה על סעיף 300" יבוא "בעבירה לפי סעיפים 300 או 301א";
(2) בתוספת הראשונה, בפרט (1)(ב), במקום "300, 298" יבוא "300 עד 301ג".

¹⁰ ס"ח התשל"ט, עמ' 118; התשע"ז, עמ' 1060.
¹¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשע"ח, עמ' 918.
¹² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198; התשע"ט, עמ' 84.
¹³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ט, עמ' ...
¹⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136; התשע"ח, עמ' 253.

21. תיקון חוק איסור הלבנת הון
בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000¹⁵, בתוספת הראשונה, במקום פרט (7) יבוא:
- "(7) עבירות של גרימת מוות לפי סעיפים 300, 301 א ו-305 לחוק העונשין;"
22. תיקון חוק זכויות נפגעי עבירה
בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001¹⁶ –
- (1) בתוספת הראשונה, במקום פרט 3 יבוא:
- 3" לפי סעיפים 300 עד 301, 302, 303, 304 א ו-305 בסימן א' לפרק י.;"
- (2) בתוספת הראשונה ב', במקום פרט 1 יבוא:
- 1" עבירות לפי סעיפים 300 עד 301 ג ו-305."
23. תיקון חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005¹⁷, בתוספת, בפרט 1, במקום "300, 298" יבוא "300 עד 301 ג".
24. תיקון חוק המאבק בטרור
בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016¹⁸ –
- (1) בסעיף 2, בהגדרה "עבירת ביטחון חמורה", בפסקה (2) שבה, במקום "300" יבוא "300, 301 א";
- (2) בסעיף 40 א במקום "רצח" יבוא "רצח, רצח בנסיבות מחמירות".
25. תחילה, תחולה והוראות מעבר
(א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול על עבירות שבוצעו מיום התחילה ואילך.

¹⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשע"ח, עמ' 440.

¹⁶ ס"ח התשס"א, עמ' 183; התשע"ח, עמ' 892.

¹⁷ ס"ח התשס"ו, עמ' 42; התשע"ז, עמ' 1108.

¹⁸ ס"ח התשע"ו, עמ' 898; התשע"ח, עמ' 292.

(ב) על עבירה שבוצעה לפני יום התחילה וטרם ניתן פסק דין חלוט בעניינה יחולו הוראות סעיף 5(א) לחוק העיקרי; לעניין זה, בבואו לקבוע מהו הדין המקל על העושה, יבחן בית המשפט את מלוא ההסדר הקבוע בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה לעומת ההסדר שהיה קבוע בחוק העיקרי לעניין גרימת מוות ערב יום התחילה (להלן – הדין הישן).

(ג) על עבירה שבוצעה לפני יום התחילה וניתן פסק דין חלוט בעניינה, יחול הדין הישן; ואולם, לעניין מי שהורשע בעבירה לפי סעיף 300א לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותו כמי שהורשע בעבירה לפי סעיף 301ב(א) או (ב)2 או (3) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, ועונשו המרבי יהיה העונש שנקבע באותו סעיף, לפי העניין, כאמור בסעיף 5(ב) לחוק העיקרי.

מספר פנימי: 571383-1161
נספח מס' מ-972/א'
(פ/20/1499 ; פ/20/2321)

הסתייגויות ובקשות רשות דיבור

להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019

הסתייגויות

אין הסתייגויות

בקשות רשות דיבור

חברי הכנסת יעל גרמן, עאידה תומא סלימאן, ציפי לבני, שלי יחימוביץ', סתיו שפיר, איציק שמולי, עמר בר-לב, יחיאל חיליק בר, עמיר פרץ, מרב מיכאלי, איתן כבל, מיקי רוזנטל, רויטל סויד, יואל חסון, איתן ברושי, מיכל בירן, נחמן שי, קסניה סבטלובה, איילת נחמיאס ורבין, יוסי יונה, איל בן ראובן, יעל כהן-פארן, סאלח סעד, לאה פדידה, רוברט טיבייב, משה מזרחי, מיכל רוזין, תמר זנדברג, אילן גילאון, עיסאווי פריג', מוסי רז, אורן חזן
